

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לא.

עין משפט גד מצוה

בא מיי פיה מהל
גירושין הלכה יג סמג
עש כ טו"ע"ה הי"ע סימן
קלנו סעיף יג:
בב ב מיי פ"ט מהל
מכירה הלכה ה סמג
עש פכ טו"ע"ה ח"מ סימן
רלה סעיף כה בג"ה:

תוספות ישנים

שאם אמה אומר חולצת
מתייבמת. וז"ל לפי
שחמורו צ"י כולל חולצת
(י"ג) ולא מתייבמת אמאי
לא אמרין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת. וז"ל
דהאם נמי אינה אסורה
לייבם אלא מדברין וא"כ
מתייבם ואין צדק כלום
דכאמרין כאל. וא"ל ור'
דחמורו דאמר שמי אחות
צדיקה מדאורייתא (לפי
כ"ה) ובשאלתם אסור
מזה אמרין לעל (שם)
חולצת ולא מתייבמת ואמאי
לא גורין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת דהא
מדאורייתא היא וא"ל לומר
מתייבם ואין צדק כלום.
ו"ל דאחות צדיקה והאמת
חולצת מזה מתלהל דלא
אסור מזה מתלהל דלא
שיחא היא ולא גורו בה
רצון: נפל הבית עליו ועל
בת אחיו וכו' ואמאי ניתח
אשה זו בחזקת בית לזקן
עומדת. וא"ל דארכה ניתח
בחזקת בית לייבם
[ע"ל]הערה הערה מתחלה
מספק אמה זה לאוסרה
לומר שמה היאש קודם ולא
תאסרה מספק ואל
דבריה הוא להחזיקה
בחזקת בית לזקן יומר
מלייבם משום דלשוק
משמריה מנתת הבעל לגד
אלא להמירה לייבם כ"ך
מיתת הבעל והערוה:
ובתנין דהא ממאי
דבכת אמת. ר"ה דאמתני'
פקדן אמאי נקט מלמיה
בכת אמת ומשום הכי
גורין חליצה אטו יבוס
והחליצה הוא חומרה
בעלמא לימני בשמי כמי
עדים וכו' החליצה כדן ולא
נגורו אטו יבוס ומשני
משום דבעי למתן קדושין
דמשום גירושין לא מתייבם
דהא כבר מנין לה בגיטין
(ע"ה) אלא משום קדושין
דומיא דקדושין דמייבם בכת
אמת:

למאן דמיש לספק דרוסה כדאמר בריש אלו טרפות (חולין דף מג.
וה) וארי שנכנס לנין השורים ופסק התם אמרימ"ה הלכתא דתושבין
לספק דרוסה אע"ג דלמרינן התם איכא למימר הכי ואיכא למימר
הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורה טפי מלהתירא מדע דהא צדק

כלבא ספק שוגרא אמרינן התם (דף
ג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דמיש
לספק דרוסה: **הבא נמי אם אמה**
אומר חולצת מתייבמת. מיהו דמעיקרא
פריך ואל תאסרה מספק ורובה
להמירה לייבם לכתחילה והשתא פריך
דאפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה
תמיבס ויש לומר דהכל הכי קאמר
מה מועיל שמה אסרה לייבס וכיון
דחולצת יבוס מתוך כך לייבס ומשני
דחולצת ממה נפשך ואס יבא צדקארי'
בעלמא לייבס אין צדק כלום:
נפל הבית וכו'. כאן יש מיהו
אמאי חשיב לה טפי בחזקת בית
לחומרה אלא תאסרה מספק וכי תיבא ה"ג
לחומרה חומרה דאתי לידי קולא הוא שאם
אתה אומר חולצת מתייבמת גירושין דשכיחי
גזרו בהו רבנן מ'פולת דלא שכיחי לא גזרו
בהו רבנן אי נמי גירושין דקיימא ערוה דקא
מוכח וצרתה קמצרבת לה חליצה אמרי קמו
ביה רבנן בגיטא דגיטא מעליא הוא ואתו
לייבומי לצרה מפולת מי קמו בהו רבנן
במפולת וגבי גירושין מי לא תנן והתנן
ה"ה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה
מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על
(ע"ה) ולא מסיק התם בגמרא למאי
הלכתא: **אי בשתי בתי עדים**
תתייבם ואין בכך כלום. פ"ה דחוק
הוא דאיך עלה על דעת המתוך לומר
כן ועוד דבספרי ישנים גרס דלמא
והוא מוחק וגרס ומו ונראה לר"י
דח"פ דומיא דקדושין וקדושין משמע
ליה דמייבם אף בכת אמת ואע"ג דבכת
אמת דאורייתא מתייבמת כיון דצ"ב
כימי עדים הויא ספיקא דאורייתא
גזרו רבנן שלא תתייבם בכת אמת
אטו צ"ב כימי עדים ופריך וקדושין
גופייהו ממאי דמייבם בכת אמת
דלמא דוקא צ"ב כימי עדים אל בכת
אמת מותרת להתייבם ולא גורין אטו
צ"ב כימי עדים משום דצ"ב כימי עדים
גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדאורייתא
אלא מתייבמת דמוקים לה לחזקה אלא
מדברנן חולצת ולא מתייבמת לחומרה
דווקא בשתי בתי עדים אל בכת
אמת לא החמירו ומוכיח דשמי כימי
עדים ספיקא דרבנן כמו שפורש
לכסוף והשתא קאמר אי צ"ב כימי
עדים דוקא אמה רוצה להעמיד אל בכת

אף גירושין בכת אמת. כלומר אי היה תני להו דע"כ הוה מיתוקמא
דומיא דקדושין משום הכי לא תני לה: הכי גרסינן וקדושין
גופייהו ממאי דבכת אמת דלמא בשתי בתי עדים אי בשתי בתי
עדים תתייבם לרסה ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב
לה ואם אמרם תתייבם ואין צדק כלום וטו בשתי בתי עדים
נמי ספיקא דרבנן הוא דאמרין אוקי טי כו'. והכי פירושו
אי בשתי בתי עדים לא היה תני ולא מתייבמת אלא פרכינן
ואין עדין כלום דהא אוקמת אחזקה דמותרת לייבם הוה ופרכינן
קיימי עדים כו' והאמרת שתי בתי עדים ספיקא דאורייתא
היא וטו בשתי בתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוא ובגירושין גופייהו
אע"ג דכת אמת אומרת קרוב לה לא היה לן לאפקוי מחזקה היתר
לשוק כיון דאיכא כת אחריית דאמרה קרוב לו ואמאי קמי חולצת. ואית
דמפרשי הכי אי בשתי בתי עדים מי הוה אמרינן לעיל צדקא דקדושין
תמיבס ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב לה ומקודשת ועשיית
דראשונה לרת ערוה ואת אמרת תתייבם אלא ודאי בכת אי ומשום
דליכא אלא חד דאמר קרוב לה אמרינן אוקי לרה אחזקה דשריא
ליבס וכך שמעתי וקשה צעירי משום דמייבם סיעתא למילמיה מדנפשיה דהוה
תתייבס ואין צדק כלום דלעיל הוה גופיה פירש הכי:
תנא

כיון דקמזכרת חליצה לרסה מידע ידעי. דקדושי דבת אחיו לאו
קדושין והאי דלא מתייבמת לרסה חומרה בעלמא הוה: ליסני.
ספק קרוב לו: מידע ידעי דחומרה בעלמא הוה. כלומר אי חיישת
דלא לימרו אינשי מדחלצה ודאי גירושין גמורין יניהו דאי קדיש לה

לנגורשת אינשי בעלמא והדר קדיש
לאחומה דקמיימא (ה) קדיש דבתרייתא
לאו קדושין לא תיחוש להכי דמדללא
מתייבמת לרסה מידע ידעי דחליצה
חומרה בעלמא הוה: מתייבמת.
וקמייבס לרת ערוה דאוקמה אחזקה
ופגע בכת: **הכל נמי.** גבי קדושין
אמאי חולצת הא אחי לייבומי דלמא
קדושי ערוה קדושי הוו וקמייבס
לרת ערוה: אחזקה קיימא. בחזקת
היתר לייבס: ועל צם אחיו. והיא
אשמו לרסה חולצת לא מיפטרף בולא
כלום משום לרת ערוה שמה היא ממה
לראשונה וא"כ מת הוה וטנן וכולן אס
ממו העריות קודם לבעליהן לרותיהן
מומרות צ"ב: ואלא מתייבמת.
שמה הוה מת ראשון והיא לה הך
לרת בתו: ה"ג חומרה דאחי ינדי
קולא הוה שאם אמה אומר חולצת
מתייבמת: גזרו בהו רבנן. דספק
גירושין בערוה לא תחלוץ הכרה שאם
אתה אומר חולצת מתייבמת: דקיימא
ערוה. קמן וקמוכחת דהכל רואין
שוז לרת ערוה היתה ואתה מזכרת
חליצה אחו למימר קמו ציה רבנן
בגיטא אוקיטא מעליא הוה ואין זו
לרת ערוה ואתה לייבומי: אל מפותל.
אי' מזכרת לה חליצה מי אחי למימר
קמו צהו רבנן במפולת אלו
הדיינים המזכרים אותה חליצה
נבאים הם וידעו שהיא ממה לראשונה
דלית לייבס לרסה ומידע ידעי דהאי
דחלצה משום ספיקא היה: קרוב לו
כו'. מפרש שמתקנת גיטין: (מאי הלכתא.
קמי מגורשת: דהו לה ספקא
דאורייתא. כיון דמאי אמרי קרוב
לה לא מני לאוקמי לרה אחזקה
ולמיפטרף בעלמא בלא חליצה: ומשני'
דהא בכת אמת. עד אומר קרוב לו
ועד אומר קרוב לה הלכך בקדושין
הוא דאיכא למיתנייה משום דחזקת
היתר לייבס קיימא ומשום עד אחד
דאמר קרוב לה לא מפיקין לה מחזקה
וחלצה אל בגירושין ליכא למיתנייה
דחזקת היתר לשוק קיימא ועד אי'
דאמר קרוב לה צעי לאפקוי מחזקה
וכיון דליכא עדות שלם אזלינן לקולא
וקא מוקמינן אחזקה ולא צעירא חליצה
שאם אתה אומר חולצת מתייבמת:

נפל הבית עליו ועל בת
אחיו. שהיא אשמו, ספק
הוא מת חלצה ופלו
שתיין לפי אחי ופותרת
לרסה משום לרת ערוה,
ספק בת אחיו ממה
לראשונה ובעצת נפילה
ליבס לא הוה לרת לרת
ערוה, דמן (יע"ל ב:)
וטנן אס ממו או מלכו
לרסה מותרת (קמן)
דבר שטיא זבין
נכסי. מנכ קרקעותיו
(בבבב ב:) חליצ. ברא
(שם)

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מידע
וכי דקמיימא קדושין
דמתייבמת: (ב) תוס' ד"ה
ראמרי' למאי הלכתא:
(ג) ד"ה אי בשתי וכו'
ואין צדק כלום והא
קיימי עדים: (ד) בא"ד
אלא אי בקדושין הוה
מייבם וכו' דבבר פנן לה
וכי קדושין מייבם נמי
בכת אמת:

מוסף רש"י

נפל הבית עליו ועל בת
אחיו. שהיא אשמו, ספק
הוא מת חלצה ופלו
שתיין לפי אחי ופותרת
לרסה משום לרת ערוה,
ספק בת אחיו ממה
לראשונה ובעצת נפילה
ליבס לא הוה לרת לרת
ערוה, דמן (יע"ל ב:)
וטנן אס ממו או מלכו
לרסה מותרת (קמן)
דבר שטיא זבין
נכסי. מנכ קרקעותיו
(בבבב ב:) חליצ. ברא
(שם)